

Til Justitsministeriet

København 9. oktober 2023

Som aftalt på møde den 2. oktober 2023 skal Teleindustrien hermed følge op med et skriftligt bidrag vedr. forslag til EU-forordning om forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn (KOM (2022) 0209).

Vi har i Teleindustrien stor forståelse for ønsket om at begrænse spredningen af materiale med seksuelle krænkelser af børn. Vi har i branchen siden 2005 i samarbejde med Rigspolitiet og Red Barnet drevet en filtreringstjeneste for at hindre spredning af materiale med overgreb på børn, og beskyttelse af vores kunder mod overgreb og svindel er generelt en overordentlig væsentlig prioritet, som branchen bruger mange ressourcer på.

Der er således ingen tvivl om, at formålet med at forhindre seksuel udnyttelse af børn er et værdigt formål, som vi alle uden undtagelse kan bakke op om. Men metoden, der vil blive påbudt tjenesteudbydere af alle typer digital kommunikation fra sms og telefonopringninger til forskellige chatformer, er hverken gennemtænkt eller gennemtestet.

Forslaget er i strid med EU-Charteret om grundlæggende rettigheder

Teleindustriens bekymring for det fremsatte forslag er, at det i praksis vil indebære en systematisk og generel overvågning af indholdet af kommunikationen (herunder telefonsamtaler og sms) mellem helt almindelige mennesker, uden at de er under mistanke eller på nogen måde har en relation til seksuelle krænkelser af børn.

Det er Teleindustriens vurdering, at en så omfattende og systematisk overvågning af potentielt alle brugere hos alle teleselskaber, uanset konkret mistanke mod den enkelte bruger, vil være uproportionalt og i strid med EU-Charteret om grundlæggende rettigheder. Vi tilslutter os derfor den bekymring vedrørende forslaget, som også er blevet rejst af EU Ministerrådets egen juridiske tjeneste.¹

EU-Domstolen har i flere domme meget klart konkluderet, at den generelle og udifferentierede logning af metadata på teleområdet til kriminalitetsbekæmpelse er i strid med EU-Charteret. Hvis generel logning af metadata er i strid med charteret, så har vi vanskeligt ved at se, hvordan en generel overvågning af indholdet af eksempelvis telefonsamtaler mellem helt almindelige mennesker ikke også er i strid med Charteret. Det er langt mere indgribende,

¹ <https://www.euractiv.com/section/data-privacy/news/eu-councils-legal-opinion-gives-slap-to-anti-child-sex-abuse-law/> og juridisk vurdering af Kommissionens forslag fra Rådets Juridiske tjeneste i rådsdokument 8787/23 LIMITE <https://www.statewatch.org/media/3901/eu-council-clj-opinion-csam-proposal-8787-23.pdf>

særligt når der ikke er tale om aflytning i forbindelse med en konkret begrundet mistanke mod de personer, der deltager i samtalen.

Med det skærpede mandat fra Europaudvalgets møde om at *"lægge afgørende vægt på, at forordningen ikke er i strid med charteret"* er det Teleindustriens vurdering, at regeringen ikke vil kunne støtte forslaget sin nuværende form, idet det vil stride mod danske borgeres grundlæggende rettigheder og dermed også være forbundet med en væsentlig procesrisiko.

Forpligtelser kan ikke efterleves i praksis

Ud over den overordnede og principielle bekymring om forslagets lovlighed kan Teleindustrien ikke se, hvordan de forskellige forpligtelser vil kunne efterleves af teleselskaberne.

Forpligtelserne tager i deres indhold udgangspunkt i nummeruafhængige kommunikationstjenester, hvor udbydere i et vist omfang har mulighed for at designe, styre og moderere kommunikationen mellem brugerne af tjenesterne. Teleselskaberne har ikke tilsvarende muligheder.

Udbydere forpligtes med de foreslåede regler til at foretage en risikovurdering og derigennem analysere, hvilken risiko der er for at deres tjeneste anvendes med henblik på seksuelt misbrug af børn, herunder distribution af allerede kendt og ukendt materiale med seksuelle krænkelser af børn og grooming. Hvis udbydere identificerer en risiko, så er udbydere også forpligtet til at træffe afbødende foranstaltninger. Som eksempler på foranstaltninger nævnes tilpasning af udbyderens indholdsmoderationssystem, beslutningsproces eller styrkelse af det interne tilsyn med tjenestens funktion. Endvidere nævnes aldersverifikation og aldersvurderingsforanstaltninger med henblik på at identificere børnebrugere på de pågældende udbyderes tjenester.

Det er eksempler på tiltag, der i praksis ikke kan anvendes i forbindelse med taleopkald og SMS'er. Teleselskaberne har ingen muligheder for i forbindelse med en risikoanalyse at vurdere eller ved afbødende foranstaltninger at moderere indholdet af den kommunikation, der finder sted mellem brugere på selskabernes tjenester.

Teleselskaberne kan således heller ikke vurdere, om der forekommer grooming, eller om kommunikationen finder sted mellem en voksen og et barn. Det vil i givet fald kræve adgang til den faktiske kommunikation mellem brugerne, en efterforskningsmæssig kvalitativ vurdering af kommunikationens indhold og kontekst samt konkret viden om samtaledeltagernes alder – viden, som ikke findes, da teleselskaberne i praksis aldrig ved, hvem der aktuelt anvender en telefon uanset det underliggende abonnementsforhold.

Der er ikke i udkastet til regulering på nogen måde redegjort for eller eksemplificeret, hvordan teleselskaber (udbydere af nummerafhængige tjenester) skal foretage en risikoanalyse eller implementere afbødende foranstaltninger.

Totalovervågning og detektering af grooming er ikke muligt på taleopkald

I lyset af, at teleselskaberne i praksis ikke vil kunne foretage en risikoanalyse eller implementere afbødende foranstaltninger, er der med reguleringen en risiko for, at selskaberne pålægges en forpligtelse til at overvåge kommunikationen på tjenesterne for at detektere grooming og allerede kendt og ukendt materiale med seksuelle krænkelser af børn.

Det er imidlertid ikke muligt for teleselskaberne at løfte en sådan forpligtelse, da det i praksis vil betyde, at teleselskaber vil skulle aflytte telefonsamtaler mellem kunder med henblik på at vurdere, om der forekommer grooming. Vi er ikke i Teleindustrien eller hos nogen af teleselskaberne bekendt med tekniske værktøjer, der i praksis kan overvåge indholdet af alle samtaler i nettet og analysere og vurdere, om kommunikationen er mellem en voksen og et barn, og om der er tale om grooming.

Teleindustrien er derudover ikke bekendt med tekniske løsninger, der vil kunne detektere ikke-allerede kendt materiale med seksuelle krænkelse af børn i fx sms'er eller MMS'er. Det er muligt at foretage screeninger for allerede kendt materiale (på baggrund af unikke kendetegn), men detektering af ikke-allerede kendt materiale vil kræve en kvalitativ analyse og vurdering, som der ikke findes tekniske og automatiske redskaber til at foretage.

Endelig er nummerafhængige kommunikationstjenester kendetegnet ved et telefonabonnement indgået mellem en serviceudbyder og en person, hvor serviceudbyderen kender identitet og adresse på køberen. Imidlertid gemmer, som Børns Vilkår gør opmærksom på, groomere sig "*bag anonyme profilnavne og skjulte IP-adresser, som gør det meget vanskeligt at spore dem og dermed føre dem for en dommer, hvis de anmeldes.*"²

Dermed skyder forslaget simpelthen forbi ved at inkludere fuld overvågning af almindelige menneskers telefonsamtaler og tekstbeskeder.

Negativ påvirkning af sikkerhed

Forslaget indeholder en mulighed for at omgå kryptering af kommunikation ved skanning af indhold på brugerens enhed. Det er meget bekymrende i forhold til at fjerne muligheden for at foretage legitim kommunikation om fortrolige og følsomme forhold, hvor kryptering vil være en nødvendighed, fx internt i virksomheder.

Omgåelse af kryptering kombineret med adgang til alt indhold af kommunikation på tværs af tjenester og teknologier vil gøre denne nye kilde til information ekstra interessant for ondsindede personer og enheder, som ønsker at spionere, skade, påvirke eller på anden måde udnytte brugerne af tjenesterne.

Det understreges af de mere end 400 forskere, der har underskrevet et åbent brev om forslaget³, at det vil svække arbejdet med sikkerhed og privatliv i Europa og vil nedsætte vores mulighed for at bygge et sikkert, digitalt samfund.

Det er dermed ikke alene af hensyn til privatlivets fred og beskyttelse af ytringsfriheden, at generel overvågning af alle borgere ikke bør ske. Hvis andre, end de involverede i en kommunikation, får adgang til denne, må det forventes at påvirke sikkerheden i samfundet og for den enkelte negativt, da der dermed tilføjes nye, meget attraktive angrebsvektorer.

Afslutningsvis skal Teleindustrien opfordre til, at der fra dansk side foretages en grundig vurdering af, hvordan forslaget kan justeres og målrettes, så det respekterer beskyttelsen af almindelige danskeres grundlæggende rettigheder.

Med venlig hilsen

Jakob Willer
Direktør
Teleindustrien

² <https://www.information.dk/debat/2023/03/nyt-lovforslag-kriminalisering-grooming-vigtigt-kan-staa-alene>

³ <https://docs.google.com/document/d/13Aeex72MtFBjKhExRTooVMWN9TC-pbH-5LEaAbMF91Y/preview?pli=1>